

Analyzing of Life Quality Suburban Villages (Case Study: Doroudfaraman Village, Kermanshah city)

Moradi, Mahvash

Master student of Geography and Rural Planning, Department of Geography, Razi University, moradiiii1471@gmail.com

Akbarpour, Mohammad

Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Razi University (Author), m.akbarpour@razi.ac.ir

Abstract

In recent decades, along with the paradigms of sustainable development and sustainable rural development, The idea of improving the quality of life in rural areas has been raised, This meaning, although it has different interpretations, but in general emphasizes the sustainability and continuity of development for all people and future generations over time and all economic, social, physical and environmental dimensions of the development process in a village. The central question of the research is the level of quality of life in the villages around Kermanshah (Doroudfaraman district). The methodology of the study is descriptive-analytical in terms of applied purpose and research used. Information on the research background and generalities of the subject has been obtained through library studies and Internet searches. The information of the study area was also collected in the field using a questionnaire technique and visiting the sample villages. Based on the research indicators extracted from previous studies (confirmation of the validity of the index) and their conversion into operational items, a questionnaire was designed at the village level and randomly provided to the sample community using SPSS software to review the findings. Descriptive is used, Entropyhannon decision making technique and Coopers technique

have been used for villages to have quality of life indicators and their leveling and for the relationship between research variables and the impact of these variables. Findings showed that among the five dimensions, the highest score belonged to the psychological dimension with a score of 8.22 and the physical dimension with a score of 6.32, social with a score of 5.48, economic with a score of 5.12 and Environment with a score of 5.12 are in the next categories, respectively, and alternately the physical dimension and the social dimension have moderate conditions, and the economic and environmental dimensions do not have favorable conditions.

Keywords: Quality of life, Rural development, Indicators of sustainable development, Dorodfaraman rural District



واکاوی کیفیت زندگی روستاهای پیرامون -

شهری (مطالعه موردی: دهستان درودفرمان،

شهرستان کرمانشاه)

مهوش مرادی

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، گروه جغرافیا،
دانشگاه رازی moradiiii1471@gmail.com

محمد اکبرپور

استادیار گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی
(نویسنده مسئول) m.akbarpour@razi.ac.ir

چکیده

در دهه‌های اخیر به موازات پارادایم‌های توسعه پایدار و توسعه پایدار روستایی، ایده ارتقاء کیفیت زندگی در روستاها مطرح شده است. سؤال محوری پژوهش این است که روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه (دهستان درودفرمان) در چه سطحی از کیفیت زندگی قرار دارند. روش شناسی مطالعه از جنبه هدف کاربردی و تحقیق مورد استفاده توصیفی-تحلیلی می باشد. اطلاعات مربوط به پیشینه تحقیق و کلیات موضوع، از طریق مطالعات اسنادی و اطلاعات محدوده مورد مطالعه نیز به صورت میدانی و با استفاده از تکنیک پرسشنامه و بازدید از روستاهای نمونه جمع آوری شده است. بر اساس شاخص‌های تحقیق استخراج شده از مطالعات پیشین (تایید روایی شاخص) و تبدیل آنها به گویه‌های عملیاتی، پرسشنامه‌ای در سطح روستاها طراحی و در اختیار جامعه نمونه به صورت تصادفی قرار داده شد و با استفاده از نرم افزار Spss جهت بررسی یافته‌های توصیفی بهره گرفته شده است، و از تکنیک تصمیم‌گیری آنتروپی‌شانون و تکنیک کوپراس برای برخورداری روستاها از شاخص‌های کیفیت زندگی و سطح‌بندی آنها و جهت ارتباط بین متغیرهای تحقیق و تاثیرگذاری این متغیرها استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان داد در بین ابعاد

پنج‌گله بالاترین نمره متعلق به بعد روانشناختی با نمره 8/22 بوده است و بعد فیزیکی (کالبدی) با نمره 6/32، اجتماعی با نمره 5/48، اقتصادی با نمره 5/12 و محیطی با نمره 5/12 به ترتیب در رده‌های بعدی قرار دارند و بطور متناوب بعد فیزیکی (کالبدی) و بعد اجتماعی شرایط متوسطی داشته و بعدهای اقتصادی و محیطی شرایط مطلوبی ندارند.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، توسعه روستایی، شاخص‌های توسعه پایدار،

دهستان درودفرمان

تاریخ دریافت: 00/07/12 تاریخ بازبینی: 00/11/06 تاریخ پذیرش: 00/11/09

فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی، سال 11، شماره 2، پیاپی 43، بهار 1401، صص 41-80



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه و بیان مسئله

در دهه‌های اخیر به موازات پارادایم‌های توسعه پایدار و توسعه پایدار روستایی، ایده ارتقاء کیفیت زندگی در روستاها مطرح شد، که این معنی اگرچه تفسیرهای متفاوتی خواهد داشت اما در مجموع بر پایداری و استمرار توسعه برای همه مردم و نسل‌های آینده طی زمان و بر همه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و زیست‌محیطی فرآیند توسعه در یک روستا تاکید می‌کند (Rahnamaei & Pourmousavi, 2006, p.178). کیفیت زندگی مفهومی با ابعاد گسترده است که دارای معانی مختلفی مانند رفاه عمومی، بهزیستی اجتماعی، شادکامی، رضایتمندی و غیره می‌باشد (Perogordo, 2010, p.230)، و میزان رضایت کلی فرد از زندگی را بیان خواهد کرد که در برگزیده دو بعد روانی و محیطی است و به وضعیت محیطی که مردم در آن زندگی می‌کنند، مانند آلودگی و کیفیت مسکن و همچنین به بعضی مشخصه‌های خود مردم، نظیر سلامت و دسترسی آنها مورد توجه قرار می‌دهد (pecione, 2003, p.17). بنابراین بهبود کیفیت زندگی در جوامع روستایی، هدف نهایی برنامه‌ها و طرح‌های توسعه روستایی است؛ ولی پیش شرط اساسی آن، فراهم ساختن شرایط مناسب برای زندگی است که زمینه‌های ارتقاء کیفیت زندگی را ایجاد کند (Isa Lu et al, 2014, 108). از این رو اصطلاح کیفیت زندگی برای معکوس کردن برخی از فنون برنامه‌ریزی قرن بیستم برای یک راهبرد کاملاً نظامند به وجود آمده و می‌تواند با توجه به بسط و زمینه‌ای که در آن تعریف شده است، بسیار گسترده و یا محدود باشد. با این وجود

کیفیت‌زندگی در هر مکان در مرکز توجه این مفهوم قرار داشته و شامل نماگرهای قابل اندازه‌گیری بسیار متنوعی است معمولاً تراکم، حمل‌ونقل، امنیت و پایداری که اجزای ثابت آن را به وجود می‌آورد (Perogordo, 2010, p.235). کیفیت زندگی در نواحی روستایی به عواملی چون کیفیت محیط زیست روستایی، اشتغال و امنیت درآمد، امکانات و خدمات، شبکه‌های اجتماعی و فعالیتهای امرار معاش وابسته می‌باشد (Azadi et al, 2013, p.187). بدیهی است در سراسر جهان سکونتگاه‌های روستایی با مشکلات عمده و متفاوتی روبرو بوده‌اند که درک و شناخت نیازهای روستاییان و افزایش کیفیت زندگی این سکونتگاه‌ها می‌تواند کیفیت زندگی آنها را ارتقا دهد (Wang et al, 2010, p.2). در ایران نیز شناخت دقیق مسائلی مربوط به روستاها از اهمیت بسیاری دارد، زیرا ریشه‌ی تمامی مشکلات و مسائل عقب‌ماندگی مانند فقر گسترده، نابرابری در حال رشد، رشد سریع جمعیت و بیکاری فزاینده، در مناطق روستایی وجود دارد. در این میان روستاهای پیرامون شهرها به دلیل نزدیکی مکانی و وابستگی فضایی-کالبدی با شهر با امکانات، محدودیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌های متعددی روبرو هستند که در دیگر روستاها به چنین شدتی وجود ندارد، زیرا استقرار در پیرامون شهر، بهره‌مندی از شبکه‌های مناسب ارتباطی و استفاده از زیرساخت‌های مناسب در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را میسر ساخته است (Khorasani & Rezvani, 2013, p.5). از سوی دیگر به دلیل نزدیکی به شهر با مشکلاتی روبرو است که بر کیفیت زندگی روستائیان تأثیر می‌گذارد، توسعه شهرها و شهرک‌های خوابگاهی، مهاجرپذیری، مشخص‌نبودن مرز شهر و روستا، آمیختگی‌های قومیتی و اجتماعی، وجود خطرات کالبدی مربوط به سکونت در مسکن نامناسب و ناامن، نبود حداقل بهداشت محیط، تسهیلات زیربنایی و کیفیت نازل زندگی از ویژگی‌های روستاهای پیرامون شهری است (Mc Gregor et al, 2005, p.18). روستاهای پیرامون کرمانشاه نیز از این مشکلات در امان نیستند یکی از مشکلات اصلی این روستاها بیکاری می‌باشد، مسئله و مشکل بزرگی که روح و روان مردم روستایی را رنج می‌دهد. یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش این مشکل بزرگ، شناخت محیط زندگی و ارتقاء کیفیت زندگی این مناطق می‌باشد. مسائلی مانند گران بودن قیمت زمین و مسکن در کرمانشاه و نبود سازوکارهای مناسب نظارتی در روستاهای دهستان درودفرمان نیز در تشدید مشکلات این نوع روستاها مؤثر بوده است. شکل‌گیری و افزایش تعداد دهستان و روستاها در اطراف کرمانشاه یک پدیده خودکار و خودجوش می‌باشد که فاقد هرگونه برنامه‌ریزی مناسب و نظارت کافی بوده است،

بنابراین این روستاها در اطراف کرمانشاه نه تنها فشار جمعیتی را کم نکرده است بلکه به صورت غیرمستقیم آن را نیز افزایش می‌دهد. به همین منظور در حل مسائل و مشکلات ناشی از کیفیت زندگی، اولین گام شناخت و بررسی کیفیت زندگی این روستاها و ارتقاء کیفیت زندگی آنها در زمینه‌های مختلف (اقتصادی، اجتماعی، فیزیکی، محیطی، روانشناختی) است. روستاهای دهستان درودفرمان با چالش‌های عمده‌ای در زمینه اقتصادی، اجتماعی، فیزیکی، محیطی و روانشناختی مواجه هستند. درعین حال افزایش جمعیت به همراه نسبت روزافزون مهاجرت، پیامدهای زیانباری برای روستاهای دهستان درودفرمان از جمله کاهش جمعیت جوان، خالی از سکنه شدن و بسیاری موارد دیگر از تبعات آن است که کیفیت زندگی را در روستاها کاهش می‌دهد و رشد فزاینده جمعیت در شهر کرمانشاه، فقر، گسستگی رابطه شهر و روستا، تخریب منابع و غیره را به دنبال داشته است. همچنین نزدیکی روستاها به شهر کرمانشاه باعث گردیده که این نقاط به صورت خوابگاهی عمل نمایند. این روستاهای پیرامون شهری به دلیل موقعیت خاص مکانی و قرار گرفتن در مجاورت شهری، در وضعیتی قرار گرفته‌اند که فرصت‌ها و تهدیدهای متعددی را برای آنها به وجود آورده است و روستاهای دهستان درودفرمان به دلیل نزدیکی به شهر کرمانشاه و تعاملات قوی و تاثیر و تاثر زیاد نسبت به آن، شاهد پویایی فراوانی در حوزه مباحث مختلف مطرح در مفهوم کیفیت زندگی اعم از، اقتصادی، اجتماعی، فیزیکی و روانشناختی است که بررسی و سنجش آنها از اهمیت خاصی برخوردار است. علاوه بر مزایای برخی از این روستاها مانند نزدیکی به شهر کرمانشاه و ارتباط آسان و سریع با آن، اما وجود مشکلاتی مانند افت شتابان محیطی، از بین رفتن زمین‌های کشاورزی و فضاهای باز، کمبود مسکن معقول و مناسب، نبود بهداشت محیط لازم و کافی، ناامنی بخصوص برای اقشار آسیب‌پذیر اجتماعی، محرومیت از انواع خدمات رفاهی و تسهیلات زیربنایی، افزایش نابرابری‌های اجتماعی و از بین رفتن حس تعلق به مکان، هویت مکانی و زندگی اجتماعی که کیفیت زندگی جوامع روستایی دهستان درودفرمان پیرامون کرمانشاه را تهدید می‌کنند که در مفهوم کلی بر کیفیت زندگی‌شان تاثیر می‌گذارد و در نهایت پیچیدگی خاصی را برای برنامه‌ریزان جهت ارتقاء کیفیت زندگی در آنها ایجاد می‌نماید. بدین ترتیب در تحقیق حاضر سعی بر آن شده است که شاخص‌های کیفیت زندگی جهت ارتقاء کیفیت زندگی روستاهای دهستان درودفرمان پیرامون کرمانشاه مورد بررسی قرار بگیرد.

1. اهداف و سؤالات تحقیق

مهم ترین هدف این تحقیق، شناخت سطح کیفیت زندگی روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه (دهستان درودفرمان) بوده است. همچنین سؤالات اساسی ذیل در تحقیق مطرح است:

- 1-1. کیفیت زندگی روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه (دهستان درودفرمان) در چه وضعیتی قرار دارد؟
- 1-2. آیا همه روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه در دهستان درودفرمان به یک میزان از کیفیت زندگی برخوردار هستند؟

2. پیشینه تحقیق

با توجه به اهمیت موضوع، در سالهای اخیر مطالعات تجربی متعددی در خصوص کیفیت زندگی مناطق روستایی انجام پذیرفته است که در زیر به مرور و تبیین خلاصه نتایج برخی از مهمترین آنها پرداخته شده است: جمعه پور و رشنودی (1390) در زمینه نقش شهرهای کوچک در توسعه مناطق روستایی پیرامون با تاکید بر کیفیت زندگی نشان می دهد که این شهرها باعث بهبود و بهتر شدن خدمات رسانی، مشارکت، درآمد، مسکن و بهزیستی فردی در روستاهای پیرامون شهری می باشد با این وجود نمی تواند بهبود وضعیت مهاجرت و کار در روستاهای پیرامون شهری را به وجود آورد. شاخص های مانند خدمات رسانی، مشارکت، مهاجرت و بهزیستی فردی تاثیرات مستقیم بر رضایت از زندگی دارند در حالی که شاخص های مسکن، درآمد و اشتغال نتیجه عکس داشته و فاقد رضایتمندی مردم از زندگی در نواحی روستایی بوده است (Jumahpour & Rashnoodi, 2011).. کوچکی نژاد و همکاران (1390) در بررسی و سنجش کیفیت زندگی در نواحی روستایی بخش مرکزی کرمانشاه شواهد نشان می دهد که بعد از بررسی های مبانی نظری کیفیت زندگی این نتیجه حاصل می شود که از میان معیارهای بررسی شده در ارتباط با کیفیت زندگی سه معیار کیفیت اشتغال و درآمد، کیفیت زیرساخت ها و کیفیت سلامت و امنیت از میزان رضایت بالای مردم برخوردار می باشد در حالی که معیارهای دیگری مانند کیفیت محیط، کیفیت آموزش، کیفیت سکونتگاه ها و کیفیت گذراندن اوقات فراغت خیلی پایین تر از حد معمول می باشد (Kouchaki Nejad et al, 2011). شاهرخی ساردو و همکاران (1394) در ارزیابی کیفیت زندگی مناطق

روستایی نشان داده‌اند که با توجه به شاخص‌های کیفیت زندگی در تحقیق، مناطق روستایی از لحاظ شاخص‌های اوقات فراغت، آموزش، دارایی، رضایت از ویژگی‌های گردشگری طبیعی و کیفیت منابع جمعی وضعیت مناسبی ندارند و همچنین به این نتیجه رسیده‌اند که کیفیت زندگی در مناطق روستایی نامطلوب بوده است و در مجموع پراکنش فضایی کیفیت زندگی این مناطق، در وضعیت متوازنی نمی‌باشد (Shahrokh Sardo et al, 2015). حیدری (1390) در بررسی شاخص‌های کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های روستایی به این نتیجه رسیده‌اند که هنوز هم تفاوت‌های معناداری میان کیفیت زندگی مناطق روستایی و شهری وجود دارد و شرایط در مناطق شهری مناسب‌تر است، همچنین با توجه به اقدامات فراوانی که برای توسعه روستایی در مناطق مختلف انجام شده است، با این وجود تفاوت‌های محسوسی بین کیفیت زندگی مناطق روستایی و شهری وجود دارد و تنها شاخصی که در آن وضعیت مناطق روستایی مطلوب‌تر از مناطق شهری می‌باشد، مالکیت واحدهای مسکونی است که به دلیل کمتر بودن قیمت زمین در مناطق روستایی وجود دارد (Heidari, 2011). بایدن¹ و همکاران (2015) در تحقیق تحت عنوان کیفیت زندگی مناطق روستایی آمریکا نشان دادند که سنجش کیفیت زندگی در روستاها در سه مرحله انجام می‌شود: 1- رفاه اقتصادی، 2- مجموعه گسترده‌ای از شاخص‌های به اصطلاح عینی، و 3- ارزیابی‌های ذهنی؛ و همه این موارد برای دستیابی به درک جامع از کیفیت زندگی روستاها مهم هستند. ارزیابی ذهنی مردم روستا با شرایط عینی محیطشان به‌طور چشم‌گیری مطابقت دارد به‌طوری که مردم روستا کیفیت زندگی خود را بهتر و مثبت‌تر از مناطق شهری ارزیابی می‌کنند به این دلیل که اهمیت بیشتری به جنبه‌های غیرقابل مشاهده محیط خود می‌دهند (Bydon, 2015). وایشسر² و همکاران (2018) در تحقیق در زمینه کیفیت زندگی روستایی، محققین تلاش می‌کنند تا مفهوم کیفیت زندگی و میزان برخورداری از آن را بررسی کنند در واقع نتایج نشان می‌دهد که مزیت اصلی شیوه زندگی روستایی به‌طور کلی، از طریق دسترسی بهتر به طبیعت ارزیابی می‌شود و همچنین ارتقاء هویت محلی به عنوان یک ابزار مهم برای بهبود کیفیت زندگی روستایی (علاوه بر حل مشکلات زیرساختی) در نظر گرفته می‌شود (Vaishar et al, 2018). لیبینگ³ و همکاران (2019)

¹ . Bydon et al

² . Vaishar et al

³ . Libang et al

در تحقیقی نشان دادند که کیفیت زندگی شهری و روستایی الگوهای فضایی سازگاری را نشان می‌دهند و تغییرات مکانی قابل توجه، همبستگی مکانی مثبت و تراکم مکانی نسبتاً قوی را ارائه می‌دهند و همچنین بین کیفیت زندگی در شهر و روستا ارتباط نزدیکی وجود دارد به طوری که اگر کیفیت زندگی شهری بهتر شود کیفیت زندگی در روستا نیز بهتر می‌شود و اگر کیفیت زندگی در شهر مناسب نباشد و پایین باشد در روستا نیز کیفیت زندگی پایین خواهد بود. همین طور نتایج نشان داده در کشورهای ثروتمند از لحاظ کیفیت زندگی تفاوت بین شهر و روستا بسیار کم و کیفیت زندگی بهتر می‌باشد در حالی که در کشورهای فقیر مناطق روستایی سطح رفاه و کیفیت زندگی پایین‌تری دارند (Libang et al, 2019). فانگ⁴ و همکاران (2020) در تحقیقی نشان دادند که کیفیت زندگی به طور مستقیم با مزایا و رفاه ساکنان روستایی در ارتباط است و کیفیت زندگی روستایی با ناهمگونی و تراکم فضایی مشخص می‌شود و به این نتیجه رسیده‌اند که عملکرد قوانین تمایز منطقه‌ای توسعه شهرستان و عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی روستایی، نه تنها بر منافع حیاتی ساکنان روستایی بلکه بر اجرای علمی استراتژی تجدید حیات روستایی نیز تأثیر می‌گذارند (Fang et al, 2020). ژائو و وان⁵ (2021) در تحقیق خود به این نتیجه رسیده‌اند که تفاوت‌های قابل توجهی در بین ساکنان شهری و روستاهای پیرامون آن وجود دارد که فاصله تا شهر مجاور، فرصت‌های شغلی کم‌تر و فقدان تهسیلات خدمات عمومی در مناطق پیرامون شهری، عوامل اصلی این تفاوت هستند (Zhao & Wan, 2021). هو و وانگ⁶ (2020) در زمینه ارزیابی کیفیت زندگی و تقسیم انواع منطقه‌ای سکونتگاه‌های انسانی روستایی در چین نشان داده‌اند که عملکرد بهبود سکونتگاه‌های روستایی یک وظیفه مهم در استراتژی تجدید حیات روستایی در چین است و مناطق روستایی را از لحاظ کیفیت زندگی به سه گروه با کیفیت بالا، متوسط و پایین تقسیم کرده‌اند (Hu & Wang, 2020).

3. چارچوب نظری

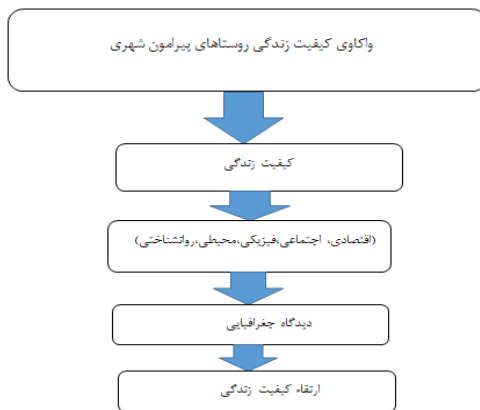
از نظر تاریخی، شاخص‌های اجتماعی اولین کوشش برای اندازه‌گیری کیفیت زندگی هستند. دهه 90 میلادی شروع بحث کیفیت زندگی اجتماعی با توجه

⁴ Fang et al

⁵ Zhao and Wan

⁶ Hu and Wang

به سازه‌های اجتماعی مانند سرمایه‌های اجتماعی، عدالت اجتماعی، همبستگی اجتماعی و غیره می‌باشد و همچنین سازمان ملل گزارش توسعه را با تاکید بر توسعه انسانی در اوایل دهه 90 میلادی منتشر کرد و از اواسط این دهه در اهداف توسعه تغییراتی مهم به وجود آمد و بهزیستی اجتماعی و کیفیت زندگی در اولویت اهداف مهم توسعه قرار گرفتند (Ghaffari & Amiri, 2008, p.10). با توجه به اینکه موضوع کیفیت زندگی بحث اصلی و بسیار مهم خیلی از موضوعات مورد بررسی در انواع رشته‌ها می‌باشد، اما هنوز تعریف جامع و یکسان از آن ارائه نشده است و یکی از دلایل اصلی آن، چندوجهی بودن مفهوم کیفیت زندگی می‌باشد (Ahmadi, 2009, p.33). کیفیت زندگی، یک مفهوم پیچیده و چندبعدی می‌باشد که مؤلفه‌هایی مانند زمان و مکان، ارزش‌های فردی و اجتماعی بر آن تاثیر می‌گذارند، بدین ترتیب دارای معنای متفاوتی برای افراد مختلف می‌باشد. کیفیت زندگی منعکس کننده شرایط زندگی و رفاه مردم می‌باشد و در چند سال گذشته در بسیاری از کشورها کیفیت زندگی به عنوان هدف اصلی توسعه جامعه بر سیاست‌گذاری‌های آنها تاثیر گذار بوده و به همین منظور مفهوم کیفیت زندگی به عنوان هدف اصلی توسعه اجتماعی جایگزین ثروت شده است (Jomehpour & Tahmasebi Tehrani, 2013, p.52). از نظر بیشتر محققین این حوزه، ابعاد کیفیت زندگی عبارت‌اند از: ابعاد فیزیکی، اجتماعی، روانشناختی، محیطی و اقتصادی. در بعد فیزیکی، ابعاد فیزیکی انسان شامل، قدرت، انرژی، توانایی برای انجام فعالیت‌های روزمره و خود مراقبتی و علائم بیماری مانند درد ارزیابی می‌شود. در بعد اجتماعی نیز احساس بهتر بودن، کیفیت ارتباطات افراد با خانواده، دوستان، همکاران و اجتماع مورد توجه قرار می‌گیرد. اما در بعد روانشناختی بیشتر نشانه‌های روانی شامل اضطراب، افسردگی، ترس و میزان محرومیت نسبی بررسی می‌شود. همچنین در بعد محیطی نیز کیفیت محیط پیرامون زندگی بشر برای زیست سنجیده می‌شود و همین‌طور بعد اقتصادی بر مؤلفه‌هایی مانند میزان رضایت از درآمد، نوع شغل و رضایت شغلی توجه بیشتری خواهد داشت (Dehdari, 2002, p.40). بر اساس بیان مساله و مبانی نظری تحقیق رابطه بین متغیرهای مستقل و پیوسته کیفیت زندگی در روستاهای پیراشهری در شکل شماره (1) بیان گردیده است که نشان دهنده ارتقای کیفیت زندگی در روستاهای پیراشهری دهستان درود فرامان خواهد بود.



شکل 1. مدل نظری تحقیق

4. فرضیات

- 4-1- به نظر می‌رسد کیفیت زندگی روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه (دهستان درودفرمان) در وضعیت مناسبی قرار ندارد.
- 4-2- به نظر می‌رسد روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه در دهستان درودفرمان به یک میزان از کیفیت زندگی برخوردار نیستند.

5. روش شناسی تحقیق

روش شناسی مطالعه از جنبه هدف کاربردی و تحقیق مورد استفاده توصیفی-تحلیلی می باشد. اطلاعات مربوط به پیشینه تحقیق و کلیات موضوع، از طریق مطالعات اسنادی و جستجو در اینترنت تهیه شده است. اطلاعات محدوده مورد مطالعه نیز به صورت میدانی و با استفاده از تکنیک پرسشنامه و بازدید از روستاهای نمونه جمع آوری شده است. بر اساس شاخص های تحقیق استخراج شده از مطالعات پیشین (تایید روایی شاخص) و تبدیل آنها به گویه های عملیاتی، پرسشنامه ای در سطح روستاها طراحی و در اختیار جامعه نمونه به صورت تصادفی قرار داده شد و با استفاده از نرم افزار Spss جهت بررسی یافته های توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار بهره گرفته شده است، همچنین جهت آزمون سوال مورد نظر از آزمون T تک

نمونه‌ای استفاده شده است، و از تکنیک تصمیم‌گیری آنتروپی‌شانون و تکنیک کوپراس برای بر خورداری روستاها از شاخص‌های کیفیت زندگی و سطح‌بندی آنها و جهت ارتباط بین متغیرهای تحقیق و تاثیرگذاری این متغیرها استفاده شده است. در این تحقیق پس از آنکه میزان ارتباط بین شاخص‌ها و تاثیرگذاری آن مشخص شد، اقدام به سطح‌بندی روستاها با استفاده از تکنیک کوپراس شده است. لذا برای استفاده از این تکنیک قبل از اقدام با استفاده از روش آنتروپی‌شانون به شاخص‌ها و نماگرهای مورد بررسی وزن مناسب تعلق گرفت تا میزان اهمیت هر یک مشخص گردد و به دنبال آن، با استفاده از تکنیک کوپراس اقدام به سطح‌بندی و طبقه‌بندی روستاها بر اساس شاخص‌های کیفیت زندگی شد تا از این طریق مشخص گردد که نزدیکی آنها به کرمانشاه زیست‌پذیری را در چه سطحی قرار داده است. همچنین روش آلفای کرونباخ، اعتباری کلی پرسشنامه به میزان (81/25) و برای تک تک شاخص‌ها کیفیت آموزش (0/965) کیفیت سلامت و امنیت (0/860) کیفیت اوقات فراغت (0/875) کیفیت محیط مسکونی (0/771) کیفیت زیرساخت (0/780) کیفیت محیطی (0/753) اشتغال و درآمد (0/713) کیفیت نشانه‌های روانی (0/809) به دست آمده است که نشان از مطلوبیت شاخص‌ها برای تجزیه و تحلیل آزمون است. جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق خانوارهای روستایی ساکن در دهستان درودفرمان کرمانشاه می‌باشند. از بین 53 روستا 20 روستا را به عنوان نمونه که 10 روستا کمترین فاصله و 10 روستا هم بیشترین فاصله مسافتی را با کرمانشاه دارند انتخاب شده است (فاصله روستاها از آخرین قسمت حوزه استحفاظی کرمانشاه می‌باشد که از بخش‌داری و فرمانداری کرمانشاه دریافت شده است). در تحقیق حاضر روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران (347 پرسشنامه) برآورد شده است. لازم به ذکر است به علت بالا بردن دقت محاسبه و برای اینکه در هر روستا، حداقل 15 مورد پرسشنامه تکمیل شود تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده در این تحقیق را به 459 پرسشنامه افزایش داده شده است. و شیوه پراکنش نمونه در روستاهای مورد مطالعه، متناسب با تعداد خانوار و توزیع پرسشنامه به صورت تصادفی سیستماتیک است (جدول 1).

جدول 1. روستاهای مورد مطالعه دهستان درودفرمان

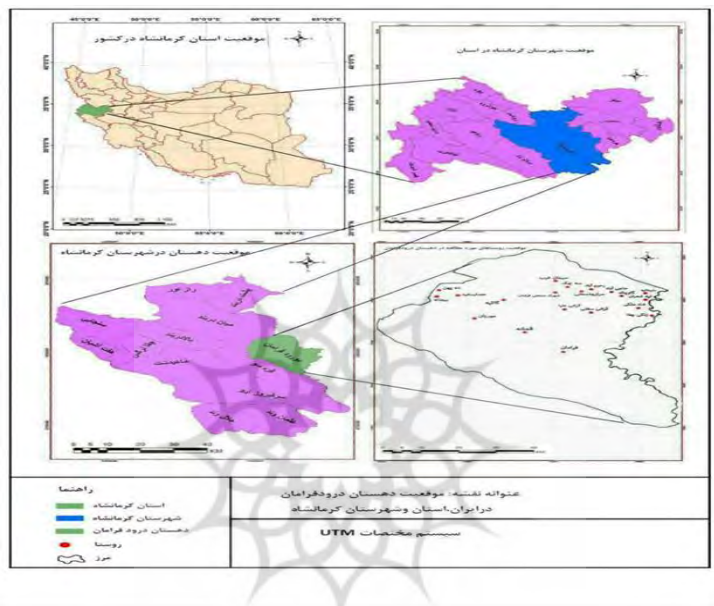
روستاهای منتخب	جمعیت	تعداد خانوار	حجم نمونه	حجم نمونه اصلاحی	فاصله از کرمانشاه به کیلومتر
ده پهن	6548	1887	182	182	10
حصار سفید	220	59	6	15	10/3
بیجان	714	198	19	19	7/5
گاکیه	477	144	14	14	17
سزارود سفلی	466	143	14	14	38
شهرک صنعتی فرمان	167	58	6	15	26
موریان	156	43	4	15	13
رحیم آباد	479	144	14	14	32
کرانی سفلی	417	128	12	12	31
کرانی علیا	149	44	4	15	30
گاوپناه	366	106	10	15	35
حاجی آباد	375	101	10	15	34
سلیمانیه	921	26	2	15	37
قمشه	397	107	10	15	21
تپه شعبان	162	45	5	15	38
فرمان	178	45	5	15	41
سه چک	417	120	12	12	38
سیمان غرب	64	21	2	15	36
شاهملکی	403	119	12	12	40
زنگی چقا	148	44	4	15	42
کل	13224	3582	347	459	-

منبع: (مرکز آمار ایران، 1395).

5-1. معرفی منطقه مورد مطالعه:

شهرستان کرمانشاه دارای وسعت تقریبی 8547 کیلومتر مربع می‌باشد که از جهت شمال باختری به شهرستان کامیاران، از باختر به شهرستان‌های پاوه و اسلام آباد غرب، از جنوب به شهرستان شیروان و چرداول، از خاور به شهرستان‌های بیستون و هرسین و از شمال خاوری به شهرستان سنقر امتداد دارد. این شهرستان بین 47 درجه و 4 دقیقه تا 47 درجه و 16 دقیقه طول شرقی و 34 درجه و 16 دقیقه تا 34 درجه و 33 دقیقه عرض شمالی واقع شده است و دارای 5 بخش به ترتیب به

اسم‌های مرکزی، فیروزآباد، کوزران، ماهیدشت و بیلوار و 13 دهستان و 815 روستا می‌باشد (شکل 2). دهستان درودفرمان در قسمت جنوب‌شرقی بخش مرکزی شهرستان کرمانشاه قرار دارد و پرجمعیت‌ترین دهستان بخش مرکزی می‌باشد، که بر اساس سرشماری مرکز آمار ایران در سال 1395 جمعیت آن برابر 24165 نفر و 6183 خانوار بوده است (مرکز آمار ایران، 1395، ص. 5).



شکل 2. نقشه موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

6. یافته های تحقیق

جدول 2. نمرات نهایی کیفیت زندگی در سطح روستاهای مورد مطالعه

روانشناختی		اقتصادی	محیطی	فیزیکی (کالبدی)		اجتماعی			ابعاد مولفه ها
						کیفیت اوقات - فراغت	کیفیت سلامت و امنیت	کیفیت آموزش	روستا
میانگین	کیفیت نشانه های روانی	اشتغال و درآمد	کیفیت محیطی	کیفیت زیرساخت ها	کیفیت محیط مسکونی	کیفیت اوقات - فراغت	کیفیت سلامت و امنیت	کیفیت آموزش	روستا
6/42	8/32	5/47	5/78	7/26	6/88	4/60	7/57	5/51	ده پهن
5/37	7/76	4/48	4/52	6/24	6/01	4/18	5/45	4/32	حصار سفید
6/23	8/14	4/60	6/46	6/99	6/91	4/27	6/86	5/64	بیجانہ
6/48	8/75	5/07	5/44	6/61	7/34	5/57	7/75	5/35	گاکیه
5/57	8/90	5/80	3/63	6/29	5/58	4/01	7/37	3/02	سرارود سفلی
6/44	7/79	5/94	5/92	6/67	6/42	5/27	7/52	6/04	شهرک - صنعتی - فرامان
6/16	8/11	5/47	5/56	6/11	5/93	4/90	7/14	6/11	موریان
6/30	8/58	4/34	5/80	7/50	6/74	4/94	7/37	5/19	رحیم آباد
5/69	8/96	5/92	3/70	6/24	5/63	4/23	7/65	3/24	کرانی سفلی
5/94	8/29	5/00	5/75	6/75	5/77	4/90	6/86	4/23	کرانی علیا
6/00	8/61	4/79	5/20	6/53	5/82	5/05	7/62	4/39	گاوپناه
5/56	7/44	4/20	4/86	6/08	5/77	4/62	6/50	5/06	حاجی آباد
6/09	8/06	4/62	5/75	6/72	6/36	5/12	7/06	5/06	سلیمانیه
6/18	8/32	5/94	4/98	6/43	5/82	5/33	7/24	5/44	قمشه
5/29	7/33	4/32	4/62	6/11	6/07	4/03	5/47	4/39	تپه شعبان
5/88	8/58	5/35	4/30	6/16	6/47	4/62	7/57	4/03	فرامان
5/49	8/17	5/40	3/89	6/59	5/63	4/05	6/75	3/44	سه چک
5/62	8/08	4/93	4/64	6/19	5/23	4/31	7/11	4/54	سیمان غرب
6/19	8/08	5/33	5/75	6/43	6/23	4/86	7/34	5/57	شاهملکی
6/14	8/23	5/47	5/92	6/59	6/96	4/25	6/52	5/21	زنگی چقا
5/95	8/22	5/12	5/12	6/52	6/17	4/65	7/03	4/78	میانگین
	8/22	5/12	5/12	6/34			5/48		میانگین بعد

با توجه به نتایج حاصل شده از جدول (2)، در بین ابعاد پنج گانه کیفیت زندگی، بالاترین نمره متعلق به بعد روانشناختی با نمره 8/22 می باشد. اما بعد از بعد

روانشناختی، بعد فیزیکی (کالبدی) بانمره 6/32 و بعد از آن به ترتیب بعد اجتماعی با نمره 5/48، بعد اقتصادی با نمره 5/12 و بعد محیطی با نمره 5/12 قرار دارند. به طور کلی در بین هشت شاخص کیفیت زندگی سنجیده شده در روستاهای مورد مطالعه، شاخص کیفیت نشانه‌های روانی با نمره 8/22 حائز بالاترین نمره و شاخص کیفیت اوقات فراغت با نمره 4/65 حائز پایین‌ترین نمره شده‌اند. اما بررسی نمرات کسب شده روستاهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که روستای گاکیه و روستاهای شهرک صنعتی فرامان و ده پهن با اختلاف اندکی بالاترین نمرات کیفیت زندگی از نظر مردم محلی را کسب کرده‌اند. اما در نقطه مقابل و در پایین‌ترین رتبه از نظر شاخص‌های کیفیت زندگی، روستای تپه‌شعبان قرار دارد و روستاهای حصارسفید، سه‌چک، حاجی آباد و سرارودسلفی با اندکی فاصله در رتبه بعدی قرار داشتند. همچنین به منظور سنجش میزان کیفیت زندگی، پنج بعد اجتماعی، فیزیکی (کالبدی)، محیطی، اقتصادی و روانشناختی بررسی شده است.

جدول 3. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت آموزش

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
دارا بودن مداراس نوساز و با کیفیت مناسب در روستا	فراوانی	0	0	249	605	171
	درصد	0	0	24/3	59/0	16/7
دسترسی آسان با زمان کم کودکان و نوجوانان به مدارس در روستا	فراوانی	0	52	563	268	142
	درصد	0	5/1	54/9	26/1	13/9

بر اساس یافته‌های جدول (3) 75/7 درصد پاسخگویان اظهار داشتند که مدارس نوساز و با کیفیت مناسب در روستا وجود ندارد، 54/9 درصد پاسخگویان نسبت به گویه دسترسی آسان با زمان کم کودکان و نوجوانان به مدارس در روستا نظر متوسط داشته‌اند.

جدول 4. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت سلامت و امنیت

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
مصرف هفتگی مواد پروتئینی (گوشت و ماهی) در برنامه غذایی	فراوانی	0	119	603	279	24
	درصد	0	11/6	58/8	27/2	2/3
مصرف هفتگی میوه و سبزیجات در برنامه مواد غذایی	فراوانی	105	387	458	69	6
	درصد	10/2	37/8	44/7	6/7	0/6
بهره‌مندی از خدمات درمانی و بهداشتی در روستا	فراوانی	0	0	305	568	152
	درصد	0	0	29/8	55/4	14/8
دسترسی به پاسگاه پلیس در لحظات اضطراری	فراوانی	0	239	604	168	14
	درصد	0	23/3	58/9	16/4	1/4

بر اساس یافته‌های جدول (4) گویه‌های مصرف هفتگی مواد پروتئینی و مصرف هفتگی میوه و سبزیجات در برنامه مواد غذایی شرایط متوسطی دارند، 70/2 درصد مردم به گویه بهره‌مندی از خدمات درمانی و بهداشتی در روستا پاسخ مخالف داده‌اند، گویه دسترسی به پاسگاه پلیس در لحظات اضطراری در شرایط متوسطی قرار دارد و 58/9 درصد مردم نظر متوسط به آن داده‌اند.

جدول 5. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت اوقات فراغت

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
وجود امکانات مناسب فرهنگی و هنری در روستا	فراوانی	0	0	238	637	150
	درصد	0	0	23/2	62/1	14/6
توان انجام مسافرت سالانه به همراه خانواده	فراوانی	0	18	418	403	186
	درصد	0	1/8	40/8	39/3	18/1

بر اساس یافته‌های جدول (5) شاخص کیفیت اوقات فراغت در روستاهای مورد مطالعه به‌طور کلی شرایط مطلوبی ندارد. 76/7 درصد مردم با گویه وجود امکانات

مناسب فرهنگی و هنری روستا مخالف بوده‌اند، و 57/4 درصد مردم توان انجام مسافرت سالانه به همراه خانواده را نداشته‌اند.

جدول 6. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت محیط مسکونی

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
وجود خانه‌های نوساز و بادوام با کیفیت مناسب در روستا	فراوانی	0	0	643	353	29
	درصد	0	0	62/7	34/4	2/8
تسهیلات مناسب در واحدهای مسکونی در روستا	فراوانی	0	0	325	558	142
	درصد	0	0	31/7	54/4	13/9
به کارگیری مواد و مصالح مقاوم در ساخت واحدهای مسکونی در روستا	فراوانی	0	0	592	401	32
	درصد	0	0	57/8	39/1	3/1

بر اساس یافته‌های جدول (6)، 62/7 درصد پاسخگویان نسب به گویه وجود خانه‌های نوساز و بادوام با کیفیت مناسب در روستا نظر متوسط داشته‌اند، 68/3 درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند که تسهیلات مناسب در واحدهای مسکونی در روستا مناسب نیست، بیشتر نظر پاسخگویان در رابطه با گویه به کارگیری مواد و مصالح مقاوم در ساخت واحدهای مسکونی در روستا متوسط بوده است که 57/8 درصد می‌باشد.

جدول 7. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت زیرساخت‌ها

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
کیفیت وجود راه‌ارتباطی مناسب در روستا	فراوانی	0	6	402	582	35
	درصد		0/6	39/2	56/8	3/4
دسترسی به وسایل حمل‌ونقل مناسب در روستا	فراوانی	0	6	416	556	47
	درصد		0/6	40/6	54/2	4/6
طی کردن فاصله زمانی محدود برای دسترسی به شهر	فراوانی	0	46	382	585	12
	درصد		4/5	37/3	57/1	1/2
بهره‌مندی از آب آشامیدنی سالم در روستا	فراوانی	2	692	305	26	0
	درصد	0/2	67/5	29/8	2/5	0
وجود جایگاه توزیع مواد- سوختی در روستا	فراوانی	0	60	569	263	133
	درصد		5/9	55/5	25/7	13/0
دسترسی به خدمات مالی و اعتباری (بانک، وام، صندوق قرض الحسنه) در روستا	فراوانی	0	0	229	419	377
	درصد		0	22/3	40/9	36/8
شبکه گاز لوله‌کشی در روستا	فراوانی	0	443	524	46	12
	درصد		43/2	51/1	4/5	1/2
خدمات خانه‌بهداشت در روستا	فراوانی	0	4	247	595	179
	درصد		0/4	24/1	58/0	17/5

بر اساس یافته‌های جدول (7) اکثر گویه‌ها به خصوص گویه خدمات خانه‌بهداشت شرایط نامطلوبی دارند و 75/5 درصد مردم به آن پاسخ منفی داده‌اند. اما بیشتر مردم با گویه بهره‌مندی از آب آشامیدنی سالم موافق بوده‌اند و 67/7 درصد مردم از آن رضایت داشته‌اند، گویه وجود جایگاه توزیع مواد سوختی در روستا با 55/5 درصد نظر متوسط و گویه شبکه گاز لوله‌کشی با 51/1 درصد نظر متوسط، در روستا شرایط متوسطی داشته است.

8. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت محیطی

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
وجود جایگاه‌های دفن زباله در روستا	فراوانی	0	0	190	658	177
	درصد	0	0	18/5	64/2	17/3
استفاده از روش‌های بهداشتی جمع‌آوری و دفع فاضلاب در روستا	فراوانی	0	2	510	397	116
	درصد	0	0/2	49/8	38/7	11/3
پرهیز از ساخت خانه‌ها در اراضی شیب‌دار و خطرناک در روستا	فراوانی	0	16	461	354	194
	درصد	0	1/6	45/0	34/5	18/9
اتلاف و آلودگی منابع آب در روستا	فراوانی	0	4	460	383	178
	درصد	0	0/4	44/9	37/4	17/4
تخریب و فرسایش خاک در روستا	فراوانی	0	6	476	388	155
	درصد	0	0/6	46/4	37/9	15/1

بر اساس یافته‌های جدول (8)، 81/5 درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند که جایگاه دفن زباله در روستا وجود ندارد، تقریباً مردم معتقد هستند که استفاده از روش‌های بهداشتی جمع‌آوری و دفع فاضلاب در روستا وجود ندارد و 50 درصد مردم به این گویه پاسخ منفی داده‌اند، 53/4 درصد مردم اظهار داشته‌اند که از ساخت خانه‌ها در اراضی شیب‌دار و خطرناک در روستا پرهیز شده است، از نظر مردم اتلاف و آلودگی منابع آب در روستا تقریباً زیاد می‌باشد و 54/8 درصد با آن موافق بوده‌اند و همچنین 53 درصد از مردم معتقدند که تخریب و فرسایش خاک در روستا زیاد است.

جدول 9. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص اشتغال و درآمد

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
رضایت از درآمد خود	فراوانی	0	6	553	384	82
	درصد	0	0/6	54/0	37/5	8/0
امید به آینده شغلی خود	فراوانی	0	12	511	419	83
	درصد	0	1/2	49/9	40/9	8/1
برخورداری از پس‌انداز مناسب در روستا	فراوانی	0	25	220	484	296
	درصد	0	2/4	21/5	47/2	28/9

بر اساس یافته‌های جدول (9) به‌طور کلی شاخص اشتغال و درآمد در روستاهای مورد مطالعه مطلوب نیست. 54 درصد مردم از درآمد خود رضایت داشته‌اند. 49 درصد مردم به آینده شغلی خود امیدوار نبوده‌اند. 76/1 درصد مردم از پس‌انداز مناسب در روستا برخوردار نبوده‌اند.



جدول 10. نتایج بدست آمده برای گویه‌های شاخص کیفیت نشانه‌های روانی

متغیر	توزیع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
احساس ضعف و خستگی در طول روز	فراوانی	4	272	321	401	25
	درصد	0/4	26/5	31/3	39/1	2/4
میزان دلگرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی در روستا	فراوانی	4	219	330	425	47
	درصد	0/4	21/4	32/2	41/5	4/6
احساس زندگی سرشار از خوشحالی و شادابی، آینده خوب و احساس رضایت	فراوانی	0	135	627	223	40
	درصد	0	13/2	61/2	21/8	3/9
اطمینان به توانایی خود در انجام کار در روستا	فراوانی	20	178	86	194	47
	درصد	2/0	17/4	57/2	18/9	4/6
میزان تاثیرگذاری و موثر بودن در امور روستا	فراوانی	20	92	670	192	51
	درصد	2/0	9/0	65/4	18/7	5/0
دارای روابط اجتماعی با دیگران در روستا	فراوانی	18	305	581	106	15
	درصد	1/8	29/8	56/7	10/3	1/5
جزیی از روستا بودن و ارزش قائل شدن از طرف روستا	فراوانی	10	295	554	114	52
	درصد	1/0	28/8	54/0	11/1	5/1
حس دلتنگی در صورت دوری از روستا	فراوانی	0	183	576	161	105
	درصد	0	17/9	56/2	15/7	10/2
تمایل به زندگی در روستا	فراوانی	0	171	547	211	96
	درصد	0	16/7	53/4	20/6	9/4
برخورداری از آرامش و فقدان آلودگی صوتی در روستا	فراوانی	0	150	694	140	41
	درصد	0	14/6	67/7	13/7	4/0
پایین بودن محرومیت نسبی در روستا	فراوانی	0	0	722	208	95
	درصد	0	0	70/4	20/3	9/3

بر اساس یافته‌های جدول (10) شاخص کیفیت نشانه‌های روانی در روستاهای مورد مطالعه به‌طور کلی شرایطی متوسط و در مواردی خوب دارد و پاسخ به گویه‌های آن توسط پاسخگویان اکثر متوسط بوده است. 41/5 درصد مردم اظهار

داشته‌اند که در طول روز احساس ضعف و خستگی ندارند. 46/1 درصد مردم پاسخ داده‌اند که دلگرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی در روستا ندارند. 61/2 درصد مردم به گویه احساس زندگی سرشار از خوشحالی و شادابی، آینده خوب و احساس رضایت، پاسخ متوسط داده‌اند. 57/2 درصد مردم به‌طور متوسط به توانایی خود در انجام کار در روستا اطمینان دارند. 65/4 درصد مردم، میزان تاثیرگذاری و موثر بودن خود در امور روستا را در شرایط متوسطی می‌دانند. 56/7 درصد مردم روابط اجتماعی متوسطی با دیگران در روستا دارند. 54 درصد مردم به‌طور متوسط خود را جزئی از روستا می‌دانند و روستا برای آنها ارزش قائل است. 56/2 درصد دل‌تنگی خود را در صورت دوری از روستا متوسط می‌دانند. 53/4 درصد به‌طور متوسط تمایل به زندگی در روستا داشته‌اند. از نظر 67/7 درصد مردم برخورداری از آرامش و فقدان آلودگی در روستا متوسط می‌باشد. 70/4 درصد مردم اظهار داشته‌اند که محرومیت نسبی در روستا به‌طور متوسطی پایین می‌باشد.



جدول 11. رابطه میان ویژگی‌های فردی با شاخص‌های کلی کیفیت زندگی

ویژگی‌های فردی	شاخص‌ها	گویه‌ها	سن	جنسیت	سطح سواد	وضعیت تأهل
کیفیت آموزش	کیفیت آموزش	دارا بودن مدارس نوساز و با کیفیت مناسب در روستا	0/855	0/343	0/123	0/970
		دسترسی آسان با زمان کم کودکان و نوجوانان به مدارس در روستا	0/336	0/012	0/266	0/775
کیفیت سلامت و امنیت	کیفیت سلامت و امنیت	مصرف هفتگی مواد پروتئینی (گوشت و ماهی) در برنامه غذایی	0/712	0/034	0/041	0/405
		مصرف هفتگی میوه و سبزیجات در برنامه مواد غذایی	0/430	0/119	0/310	0/109
		بهره‌مندی از خدمات درمانی و بهداشتی در روستا	0/608	0/118	0/838	0/596
کیفیت اوقات فراغت	کیفیت اوقات فراغت	دسترسی به پاسگاه پلیس در لحظات اضطراری	0/746	0/700	0/339	0/699
		وجود امکانات مناسب فرهنگی و هنری در روستا	0/820	0/002	0/049	0/746
کیفیت محیط مسکونی	کیفیت محیط مسکونی	توان انجام مسافرت سالانه به همراه خانواده	0/911	0/006	0/088	0/347
		وجود خانه‌های نوساز و بادوام با کیفیت مناسب در روستا	0/625	0/248	0/237	0/422
کیفیت زیرساخت‌ها	کیفیت زیرساخت‌ها	تسهیلات مناسب در واحدهای مسکونی در روستا	0/989	0/015	0/405	0/077
		به کارگیری مواد و مصالح مقاوم در ساخت واحدهای مسکونی در روستا	0/929	0/638	0/607	0/837
کیفیت زیرساخت‌ها	کیفیت زیرساخت‌ها	کیفیت وجود راه‌ارتباطی مناسب در روستا	0/263	0/047	0/558	0/980

0/859	0/381	0/552	0/649	دسترسی به وسایل حمل و نقل مناسب در روستا	
0/017	0/140	0/491	0/461	طی کردن فاصله زمانی محدود برای دسترسی به شهر کرمانشاه	
0/066	0/197	0/236	0/663	بهره‌مندی از آب آشامیدنی سالم در روستا	
0/018	0/023	0/131	0/181	وجود جایگاه توزیع مواد سوختی در روستا	
0/002	0/522	0/358	0/312	دسترسی به خدمات مالی و اعتباری (بانک، وام، صندوق قرض الحسنه) در روستا	
0/109	0/063	0/488	0/486	شبکه گاز لوله‌کشی در روستا	
0/062	0/770	0/283	0/856	خدمات خانه‌بهداشت در روستا	
0/069	0/251	0/867	0/183	وجود جایگاه‌های دفن زباله در روستا	کیفیت محیطی
0/016	0/502	0/001	0/354	استفاده از روش‌های بهداشتی جمع‌آوری و دفع فاضلاب در روستا	
0/048	0/863	0/003	0/608	پرهیز از ساخت خانه‌ها در اراضی شیب‌دار و خطرناک در روستا	
0/975	0/773	0/044	0/859	اتلاف و آلودگی منابع آب در روستا	
0/977	0/197	0/065	0/872	تخریب و فرسایش خاک در روستا	
0/189	0/023	0/151	0/877	رضایت از درآمد خود	اشتغال و درآمد
0/400	0/307	0/901	0/318	امید به آینده شغلی خود	
0/558	0/000	0/025	0/860	برخورداری از پس انداز مناسب در روستا	
0/653	0/307	0/277	0/939	احساس ضعف و خستگی در طول روز	کیفیت نشانه‌های روانی
0/446	0/030	0/687	0/568	میزان دلگرفتنی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی در روستا	

0/085	0/900	0/594	0/243	احساس زندگی سرشار از خوشحالی و شادابی، آینده خوب و احساس رضایت
0/825	0/994	0/003	0/316	اطمینان به توانایی خود در انجام کار در روستا
0/709	0/298	0/000	0/503	میزان تأثیرگذاری و موثر بودن در امور روستا
0/726	0/880	0/016	0/830	دارای روابط اجتماعی با دیگران در روستا
0/278	0/408	0/000	0/203	جزیی از روستا بودن و ارزش قائل شدن از طرف روستا
0/037	0/641	0/179	0/533	حس دلتنگی در صورت دوری از روستا
0/302	0/186	0/169	0/660	تمایل به زندگی در روستا
0/489	0/194	0/073	0/295	برخورداری از آرامش و فقدان آلودگی صوتی در روستا
0/159	0/478	0/587	0/785	پایین بودن محرومیت نسبی در روستا

رابطه معنادار در سطح 0/01

همانطور که در جدول (11) ذکر شده است، متغیر سن با هیچ یک از شاخص‌های کیفیت زندگی رابطه معنادار ندارد. میان متغیر جنسیت و شاخص‌های وجود امکانات مناسب فرهنگی و هنری در روستا، توان انجام مسافرت سالانه به همراه خانواده، استفاده از روش‌های بهداشتی جمع‌آوری و دفع فاضلاب در روستا، پرهیز از ساخت خانه‌ها در اراضی شیب‌دار و خطرناک در روستا، اطمینان به توانایی خود در انجام کار در روستا، میزان تأثیرگذاری و موثر بودن در امور روستا و جزئی‌ار روستا بودن و ارزش قائل شدن از طرف روستا، رابطه معنادار وجود دارد. متغیر سطح سواد با هیچ یک از شاخص‌ها رابطه معنادار ندارد. میان متغیر وضعیت تأهل و شاخص دسترسی به خدمات مالی و اعتباری (بانک، وام، صندوق قرض‌الحسنه) در روستا، رابطه معنادار وجود دارد.

جدول 12. وزن گویه‌های کیفیت‌زندگی بر اساس مدل آنتروپی شانون

ردیف	گویه	وزن
1	دارا بودن مدارس نوساز و با کیفیت مناسب در روستا	0/029055
2	دسترسی آسان با زمان کم کودکان و نوجوانان به مدارس روستا	0/026803
3	مصرف هفتگی مواد پروتئینی (گوشت و ماهی) در برنامه غذایی	0/025962
4	مصرف هفتگی میوه و سبزیجات در برنامه غذایی	0/016848
5	بهره‌مندی از خدمات درمانی و بهداشتی در روستا	0/029319
6	دسترسی به پاسگاه پلیس در لحظات اضطراری	0/02268
7	وجود امکانات مناسب فرهنگی و هنری در روستا	0/030024
8	توان انجام مسافرت سالانه به همراه خانواده	0/029003
9	وجود خانه‌های نوساز و بادوام با کیفیت مناسب در روستا	0/028731
10	تسهیلات مناسب در واحدهای مسکونی در روستا	0/029977
11	به کارگیری مواد و مصالح مقاوم در ساخت واحدهای مسکونی در روستا	0/02839
12	کیفیت وجود راه‌ارتباطی مناسب در روستا	0/028921
13	دسترسی به وسایل حمل‌ونقل مناسب در روستا	0/029607
14	طی کردن فاصله زمانی محدود برای دسترسی به شهر کرمانشاه	0/02763
15	بهره‌مندی از آب آشامیدنی سالم در روستا	0/014725
16	وجود جایگاه توزیع موادسوختی در روستا	0/028292
17	دسترسی به خدمات مالی و اعتباری(بانک، وام، صندوق قرض الحسنه) در روستا	0/030363
18	شبکه گاز لوله‌کشی در روستا	0/020205
19	خدمات خانه‌بهداشت در روستا	0/029905
20	وجود جایگاه‌های دفن زباله در روستا	0/029685
21	استفاده از روش‌های بهداشتی جمع‌آوری و دفع فاضلاب در روستا	0/028666
22	پرهیز از ساخت خانه‌ها در اراضی شیب دار و خطرناک در روستا	0/027772
23	اتلاف و آلودگی منابع آب در روستا	0/027999
24	تخریب و فرسایش خاک در روستا	0/028213

0/028389	رضایت از درآمد خود	25
0/028358	امید به آینده شغلی خود	26
0/030471	برخورداری از پس انداز مناسب در روستا	27
0/024956	احساس ضعف و خستگی در طول روز	28
0/026213	میزان دلگرفتگی، ناامیدی، اضطراب و افسردگی در روستا	29
0/025337	احساس زندگی سرشار از خوشحالی و شادابی، آینده خوب و احساس رضایت	30
0/019334	اطمینان به توانایی خود در انجام کار در روستا	31
0/022903	میزان تاثیرگذاری و موثر بودن در امور روستا	32
0/0194	دارای روابط اجتماعی با دیگران در روستا	33
0/021591	جزیی از روستا بودن و ارزش قائل شدن از طرف روستا	34
0/026001	حس دلتنگی در صورت دوری از روستا	35
0/026036	تمایل به زندگی در روستا	36
0/024439	برخورداری از آرامش و فقدان آلودگی صوتی در روستا	37
0/027796	پایین بودن محرومیت نسبی در روستا	38

قبل از انجام مدل کوپراس اقدام به وزندهی گویه‌های هر یک از شاخص‌های مورد مطالعه از طریق مدل آنتروپی‌شانون شده است. نتایج بدست آمده از این مدل نشان داده است که به هر یک از گویه‌ها وزن خاصی تعلق گرفته است که جمع آنها برابر یک است (جدول 12).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

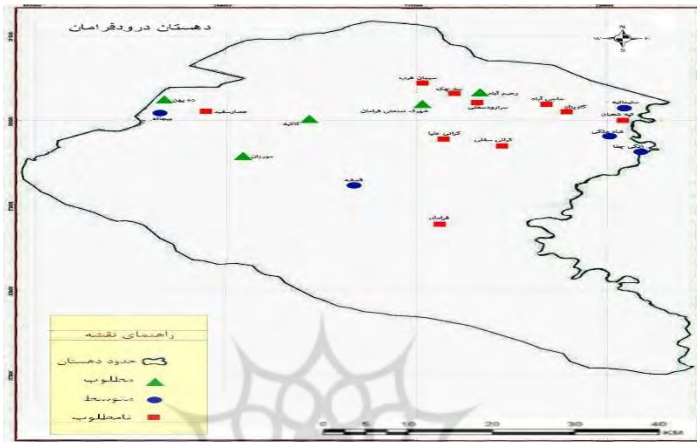
پرتال جامع علوم انسانی

جدول 13. رتبه‌بندی روستاهای مورد مطالعه از نظر میزان کیفیت‌زندگی بر اساس مدل کوپراس

سطح کیفیت-زندگی	رتبه	Qj	1/Sj-	Sj-	Sj+	روستا
مطلوب	1	0/051051	128/031	0/007811	0/042755	موریان
	2	0/045737	115/446	0/008662	0/045737	ده‌پهن
	3	0/045332	120/3561	0/008309	0/045332	رحیم‌آباد
	4	0/045318	119/9397	0/008338	0/045318	گاکیه
	5	0/044908	121/1898	0/008252	0/044908	شهرک- صنعتی- فرامان
متوسط	6	0/044306	113/455	0/008814	0/044306	بیجانہ
	7	0/043393	129/5112	0/007721	0/043393	قمشه
	8	0/043332	118/2643	0/008456	0/043332	زنگی‌چقا
	9	0/043237	122/746	0/008147	0/043237	شاه‌ملکی
	10	0/042934	119/0414	0/0084	0/042934	سلیمانیه
نامطلوب	11	0/042754	126/0588	0/007933	0/042754	گاوپناه
	12	0/042341	117/6962	0/008496	0/042341	کرانی‌علیا
	13	0/040766	130/3172	0/007674	0/040766	فرامان
	14	0/039829	128/6402	0/007774	0/039829	کرانی‌سفلی
	15	0/039351	135/1981	0/007397	0/039351	سه‌چک
	16	0/039258	128/6973	0/00777	0/039258	سزارود- سفلی
	17	0/039051	124/1876	0/008052	0/039051	سیمان‌غرب
	18	0/038671	128/8051	0/007764	0/038671	حاجی‌آباد
	19	0/037997	126/686	0/007894	0/037997	حصارسفید
	20	0/037553	133/0524	0/007516	0/037553	تپه‌شعبان
			2487/319	0/161177		جمع

پس از تشکیل ماتریس داده‌ها و وزندهی به هر گویه، معیارهای مثبت و منفی شناسایی شده است. پس از انجام محاسبات برای محاسبه ارزش نهایی و رتبه‌بندی هر گزینه، مقدار Q_j آن محاسبه شده است که برای انجام آن S_j+ برای مقدار جمع جبری معیارهای مثبت و S_j- برای جمع معیارهای منفی هر گزینه محاسبه شده است، و در نهایت با توجه به نتایج جدول (13) ارزش نهایی هر گزینه که برابر با

مقادیر Qz است، برای هر روستا مشخص شده است. مقدار Qz نشانگر ارزش و وزن نهایی روستاها است. بنابراین نتایج نشان داده است که در بین 20 روستای دهستان درودفرمان، روستای موریان در بالاترین سطح و روستای تپه‌شعبان در پایین‌ترین سطح کیفیت‌زندگی قرار گرفته است.



شکل 3. بررسی وضعیت کیفیت‌زندگی روستاهای دهستان درودفرمان

با توجه به نتایج بدست آمده از روستاهای مورد مطالعه از لحاظ کیفیت‌زندگی رتبه‌بندی شده‌اند و سطح کیفیت‌زندگی این روستاها مشخص شده است که در سه سطح مطلوب، متوسط و نامطلوب رده‌بندی شده‌اند. روستاهای موریان، ده‌پهن، رحیم‌آباد، گاکیه و شهرک‌صنعتی‌فرمان در سطح مطلوب، روستاهای بیجان، قمشه، زنگی‌چقا، شاه‌ملکی و سلیمانیه در سطح متوسط و روستاهای گاوپناه، کرانی‌علیا، فرمان، کرانی‌سفلی، سه‌چک، سرارودسفلی، سیمان‌غرب، حاجی‌آباد، حصارسفید و تپه‌شعبان در سطح نامطلوب قرار گرفته‌اند که در شکل (3). وضعیت کیفیت‌زندگی آنها نیز بر روی نقشه نشان داده شده است.

7- نتیجه‌گیری

مناطق روستایی سرشار از منابع طبیعی و اکوسیستم‌های با ارزش بالا هستند، نقش کلیدی در اجرای اهداف توسعه پایدار سازمان ملل ایفا می‌کنند. با این حال برخی، از مناطق روستایی همچنان با چالش‌های ساختاری مواجه هستند، به ویژه به دلیل ترکیبی از کاهش جمعیت و پیری جمعیت، که حفظ شرایط زندگی خود را

دشواری‌تر می‌کند. ارتقای کیفیت زندگی در مناطق روستایی برای کاهش مهاجرت جوانان و حصول اطمینان از اینکه مناطق و جوامع روستایی مکان‌های جذابی برای زندگی و کار باقی می‌مانند، اساسی است (Libang et al, 2019, p.40). بهبود کیفیت زندگی در مناطق روستایی همیشه کانون اصلی توجه برنامه‌ریزان می‌باشد و بهبود کیفیت زندگی در این مناطق، یکی از مهم‌ترین اهداف سیاست‌های عمومی آن کشور خواهد بود. علاوه بر این، ارزیابی و رتبه‌بندی کیفیت زندگی روستاهای پیرامون شهری بر اساس وضعیت موجود آن مناطق می‌تواند باعث ایجاد راهکارها و برنامه‌ریزی‌های دقیق‌تری جهت کاهش محدودیت‌های آن مناطق شود و شرایط را برای توسعه پایدار به وجود آورد (Jomehpour & Tahmasebi Tehrani, 2013, p.51). نتایج تحقیق نشان می‌دهد روستاهای دهستان درودفرمان به‌طور کلی از لحاظ کیفیت زندگی شرایط چندان مطلوبی ندارند. بنابراین می‌توان گفت که قرارگرفتن در مجاورت مناطق شهری و دسترسی به امکانات و خدمات موجود در شهرها، شرایط کیفیت زندگی این روستاها را مطلوب نمی‌کند. نتایج بدست آمده همچنین نشان می‌دهد که در میان ابعاد کیفیت زندگی روستاهای دهستان درودفرمان بعد روانشناختی شرایط مطلوبی داشته و بالاترین نمره را کسب کرده و بعد از آن به ترتیب بعد فیزیکی (کالبدی)، بعد اجتماعی، بعد اقتصادی و بعد محیطی قرار دارند که به‌طور کلی بعد فیزیکی (کالبدی) و بعد اجتماعی شرایط تقریباً متوسطی داشته و دو بعد اقتصادی و بعد محیطی شرایط مطلوبی ندارند. در میان شاخص‌های کیفیت زندگی، شاخص کیفیت نشانه‌های روانی بیشترین نمره در این روستاها را داشته و بعد از آن شاخص کیفیت سلامت و امنیت قرار گرفته است، و شاخص‌های کیفیت اوقات فراغت و کیفیت آموزش کمترین نمره را داشته‌اند، بنابراین برای ارتقاء سطح کیفیت زندگی این روستاها باید به این دو شاخص توجه بیشتری شود. مدل ارائه شده در تحقیق نیز نشان داده است که روستاهای دهستان درودفرمان به یک میزان از کیفیت زندگی برخوردار نمی‌باشند، روستاهای موریان و ده‌پهن بیشترین کیفیت زندگی و روستاهای تپه‌شعبان و حصارسفید کمترین میزان کیفیت زندگی را داشته‌اند که نتایج تحقیقات (Rezvani et al, 2008)، (Kouchaki, Nejad et al, 2011)، (Portaheri et al, 2011) و (Shahrokhi Sardo et al, 2015) با نتایج تحقیق حاضر شباهت‌هایی دارند. اما با توجه به تحقیقات بیان شده، این تحقیق با نتایج به دست آمده نشان داده است که برای ارتقاء کیفیت زندگی در ابتدا باید شاخص کیفیت اوقات فراغت را مورد توجه قرار داد که در تحقیقات پیشین بیان

نشده و یا کمتر به آن پرداخته شده است و اکثر تحقیقات نشان داده‌اند که بعد روانشناختی و اجتماعی شرایط مطلوبی نداشته‌اند در حالی که در این تحقیق بعد اقتصادی و محیطی پایین‌ترین میزان مطلوبیت کیفیت زندگی را داشته‌اند. بنابراین پیشنهاداتی در راستای ارتقاء کیفیت زندگی در روستاهای مورد مطالعه ارائه شده است:

- جلوگیری از آلودگی‌های ناشی از کارخانه‌های موجود در شهرک صنعتی فرامان
- استفاده نکردن از آب رودخانه قره سو در روستاهای همجوار درودفرامان
- برای آبیاری سبزیجات و موارد دیگر به علت آلوده بودن آب آن
- جلوگیری از آلاینده‌های زیست‌محیطی شرکت بازیافت زباله کمپوست کرمانشاه واقع در ورودی دهستان درودفرامان که باعث ایجاد مشکل و سلب آسایش روستاهای منطقه گردیده است
- بهبود کیفیت راه‌های ارتباطی روستاهای دورتر مانند زنگی چقا، شاه‌ملکی و فرامان به منظور دسترسی آسان به شهر کرمانشاه و روستاهای مجاور آنها
- توسعه فضای سبز در روستاهای بزرگ مانند ده‌پهن و بازسازی بافت آن به علت فاصله خیلی اندک آن با شهر کرمانشاه و جمعیت زیاد این روستا
- راه‌اندازی و توسعه امکانات فراغتی و برگزاری جشن‌های سنتی و آیین‌های قومی با نوای موسیقی و سازهای چون: دهل، سرنا، دونی و تنبور در روستاهای دهستان درودفرامان

منابع فارسی

- آزادی، ی.، تقدیسی، ا.، جمشیدی، ع.، جمینی، د. (1392). کیفیت زندگی در نواحی روستایی استان ایلام و دهستان کارزان. مجله پژوهش و برنامه ریزی روستایی، شماره سوم، ص. 186-204.
- احمدی، ف. (1388). ارتقاء روستابه شهر و نقش آن در بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی، مطالعه موردی: روستا- شهر صاحب شهرستان سقز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- پورطاهری، م.، رکن الدین افتخاری، ع.، فتاحی، ا. (بدون تاریخ). ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی، مطالعه موردی: دهستان خاوه شمالی استان لرستان. پژوهشهای جغرافیای انسانی، دوره 43، شماره 76، ص. 13-31.
- جمعه پور، م.، رشنودی، ب. (1390). بررسی نقش شهرهای کوچک و توسعه مناطق روستایی پیرامون با تأکید بر کیفیت زندگی، مطالعه موردی: دهستان سرفیروزآباد شهرستان سلسله. توسعه محلی (روستایی - شهری)، دوره 3، شماره 1، ص. 45-64.
- جمعه پور، م.، طهماسبی تهرانی، ش. (1392). تبیین میزان زیست پذیری و کیفیت زندگی در روستاهای پیرامون شهری، مطالعه موردی: بخش مرکزی شهرستان شهریار. فصلنامه برنامه ریزی کالبدی- فضایی، دوره 1، شماره 3، ص. 49-60.
- حیدری، ع. (1390). بررسی شاخص های کیفیت زندگی در سکونتگاه های روستایی استان کهگیلویه و بویر احمد. مسکن و محیط روستا، شماره 136، ص. 51-66.
- خراسانی، م.، رضوانی، م. (1392). تحلیل ارتباط زیست پذیری روستاهای پیرامون شهری با برخورداری خدماتی، مطالعه موردی: شهرستان ورامین. مجله علمی و پژوهشی برنامه ریزی فضایی، دوره 3، شماره 3، ص. 1-16.
- دهداری، ط. (1381). بررسی تأثیر آموزش بر کیفیت زندگی بیماران با عمل جراحی قلب باز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس.

- رضوانی، م.، شکیبیا، ع.، منصوریان، ح. (1387). ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی. *فصلنامه رفاه اجتماعی*، دوره 8، شماره 30 و 31، ص. 35-59.
- رهنمایی، م.، پورموسوی، س. (1385). بررسی ناپایداری های امنیتی کلانشهر تهران بر اساس شاخص های توسعه پایدار شهری. *پژوهش های جغرافیایی*، دروره 38، شماره 57، ص. 177-193.
- سجاسی قیداری، ح.، رومیانی، ا.، قاسمی، ح. (1397). تحلیل اثرات نوسازی کالبدی بر کیفیت زندگی روستایی مطالعه موردی: بخش های طرقله و شاندیز (شهرستان بینالود). *نشریه علمی - پژوهشی برنامه ریزی توسعه کالبدی، سال سوم، شماره 67*، ص. 7-53.
- شاهرخی ساردو، ص.، نوری پور، م.، پدram، پ. (1394). ارزیابی کیفیت زندگی مناطق روستایی با استفاده از تاکسونومی عددی (مورد مطالعه: دهستان اسفندقه، شهرستان جیرفت). *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، دوره 11، شماره 2، ص. 31-47.
- عیسی لو، ع.، بیات، م.، بهرامی، ع. (1393). انگاره زیست پذیری رهیافتی نوین جهت ارتقاء کیفیت زندگی در جوامع روستایی، مطالعه موردی: شهرستان قم بخش کهک. *مجله مسکن و محیط روستا*، شماره 146، ص. 107-120.
- غفاری، غ.، امیری، ر. (1387). کیفیت زندگی در برنامه ریزی های عمرانی و توسعه ایران. *فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی*، دوره 8، شماره 30 و 31، ص. 9-33.
- کوچکی نژاد، ف.، رمضان زاده لسیوئی، م.، معصوم پور سماکوش، ج.، فتاحی، ح. (1390). بررسی و سنجش کیفیت زندگی در نواحی روستایی بخش مرکزی شهرستان کرمانشاه. *مطالعات برنامه ریزی سکونتگاه های انسانی (چشم انداز جغرافیایی)*، دوره 6، شماره 14، ص. 120-138.
- محمودی آذر، ا.، هاشم پور، ر.، قواد مرعشی، س. (1396). تحلیلی بر تعامل کیفیت زندگی عینی و ذهنی بر مبنای دسترسی به خدمات عمومی در بافت تاریخی شهر ارومیه. *نشریه تحقیقات کاربردی علوم اجتماعی*، سال هفدهم، شماره 45، ص. 207-225.

- مؤمنی، ف.، امینی میلانی، م. (1390). کیفیت زندگی در توسعه پایدار در برنامه های توسعه ایران با رویکرد آمار تیاسن. *مجله علمی - پژوهشی سیاستگذاری اقتصادی*، دوره 3، شماره 5، ص. 64-36.
- نظام فر، ح.، باختر، س.، علوی، س. (1394). رتبه بندی سطوح توسعه یافتگی مناطق روستایی، مطالعه موردی: دهستانهای استان کرمانشاه. *فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی*، دوره 4، شماره 14، ص. 192-181.
- ویسی، ف.، سلمانی، م.، رضوانی، م. (1395). واکاوی نقش عوامل مکانی - فضایی در مهاجرت فصلی نیروی کار روستایی به شهر، مطالعه موردی: شهرستان سروآباد. *مطالعات برنامه ریزی سکونتگاه های انسانی*، دوره 11، شماره 37، ص. 35-19.
- یگانه، ب.، چراغی، م.، صمدی، ف. (1395). ارزیابی اثرات کیفیت مسکن در سرزندگی روستایی دهستان خاو و میرآباد مریوان. *نشریه تحقیقات کاربری علوم جغرافیایی*، شماره 43، ص. 119-107.

References:

- Alavizadeh, A., Kiumarsi, S., Ebrahimi, E., & Alipour, M. (2019). Analysis of livability of rural settlements (case study: villages of keshmar county). *Journal of research and rural planning*, Vol.8, No.2, pp. 30-58.
- Azadi, Y., Taghdisi, A., Jamshidi, A., & Gemini, D. (2013). Quality of life in rural areas of Ilam province and Karzan rural district. *Journal of Rural Research and Planning*, No. 3, pp. 204-186.
- Bantiuto, M., Fornara, F., Ariccio, S., Cancellieri, U., & Rahimi, L. (2015). Perceived Residential Environment Quality Indicators (PREQIs) relevance for UN - HABITAT city prosperity Index (CPI). *Habitat International*, 45(1), pp. 53-63.
- Bydon, A., Dillman, Z., Kenneth, R., & Tremblay, J. (2015). The Quality of Life in Rural America. *ann.sagepub.com* at The University of Iowa Libraries on May 25. *International jurnal of research in engineering and technology*, Vol.5, No.10, pp. 115-129.
- Cagliero, R., Cristiano, S., Pierangeli, F., & Tarangioli, S. (2016). Evaluating the improvement of quality of life in rural areas ancone122 eaae seminar. "evidence based agricultural and rural policy making", pp. 1-15.
- Costanza, R. (2012). An approach integrating opportunities, human needs, and subjective well-being. *Ecological Economics*, 61(1-2), pp. 267-226.

- Dehdari, T. (2002). The effect of education on quality of life of patients with open heart surgery. *Master Thesis, Faculty of Medical Sciences, Tarbiat Modares University.*, pp. 1-150.
- Discoli, C., Martini, I., & San Juan, G. (2014). Methodology aimed at evaluating urban life quality levels. *Sustainable cities and Sciences*, 35 (1), pp. 23-32.
- Dunstan, K. (2007). Creating an indicator of liveability: the neighborhood liveability assessment survey (nlas). *paper prepared for European urban research association (eura) conference, 12-14 september, Glasgow, Scotland*, pp. 1-20.
- Faiz, A., Faiz, A., Wang, W., & Bennet, C. (2012). Sustainable rural roads for livelihoods and livability. *Journal procedia- social and behavioral sciences*, 11 (53), pp. 55-70.
- Fang, F., Ma, L., Fan, H., Che, X., & Chen, M. (2020). The spatial differentiation of quality of rural life based on natural. *Journal of Environmental Management*, No.264, pp. 1-11.
- Geoffrey, W. (2012). Measuring up?: assessing the livability of anustralian cities, urban research program. *Griffith university- Nathan*, 2 (5), pp. 640-665.
- Ghaffari, G., & Amiri, R. (2008). Quality of life in Iran's development and development planning. *Social Welfare Quarterly, Volume 8, Numbers 30 and 31*, pp. 9-33.
- Heidari, A. (2011). Survey of quality of life indicators in rural settlements of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad provinces. *Housing and Rural Environment*, No. 136, pp. 51-66.
- Howley, P., Scott, M., & Redmond, D. (2009). Sustainability versus liveability: an investigation of neighborhood satisfaction. *Journal of Environmental Planning and Management*, Vol.52, No.6, pp. 847-864.
- Hu, Q., & Wang, C. (2020). Quality evaluation and division of regional types of rural human. *journal Habitat International*, No. 105, pp. 1-10.
- Isa Lu, A., Bayat, M., & Bahrami, A. (2014). The idea of viability, a new approach to improve the quality of life in rural communities, a case study: Qom city, Kahak district. *Journal of Housing and Rural Environment*, No. 146, pp. 107-120.
- Jomeepour, M., Motiee langerudi, H., Hajihosseini, S., & Salami beirami, A. (2018). A survey of the environmental effects on the livability of rural areas (case study: villages of buin Zahra county). *Journal of research and rural planning*, 7 (1), pp. 466-493.
- Jomehpour, M., & Tahmasebi Tehrani, S. (2013). Explaining the rate of viability and quality of life in suburban villages, a case study: the central part of Shahriar city. *Physical-Spatial Planning Quarterly, Volume 1, Number 3*, pp. 49-60.
- Josef, B. (2018). Rural quality of life- porerty, satisfaction and opportunity deprivation in different types of rural territories. *European countryside*, 10(2), pp. 191-209.

- Jumahpour, M., & Rashnoodi, B. (2011). Investigating the role of small towns and development of surrounding rural areas with emphasis on quality of life, case study: Sarfiroozabad rural district of Selseleh city. *Local Development (Rural-Urban), Volume 3, Number 1*, pp. 45-64.
- Kopainsky, B., Flury, C., & Giuliani, G. (2008). Agriculture contribution to rural viability: an approach to estimate regional economic impacts of agricultural policy in swiss case study regions. *paper prepared for presentation at the 107 eaae seminar "modeling of agriculturat and rural development policies", sevilla, spain*, pp. 1-16.
- Kouchaki Nejad, F., Ramezanzadeh Lesboui, M., Masoompour Samakoush, J., & Fattahi, H. (2011). Survey and assessment of quality of life in rural areas of the central part of Kermanshah. *Human Settlement Planning Studies (Geographical Landscape), Volume 6, Number 14*, pp. 120-138.
- Libang, M., Shichun, L., Fang, F., Xinglong, C., & Meimei, C. (2019). Evaluation of urban-rural difference and integration based on quality of life. *Sustainable Cities and Society*, pp. 1-48.
- Mahmoudi Azar, A., Hashempour, R., & Fouad Marashi, S. (2017). An Analysis on the Interaction of Objective and Mental Quality of Life Based on Access to Public Services in the Historical Context of Urmia. *Journal of Applied Social Sciences Research, Year 17, No. 45*, pp. 207-225.
- Mark, S., Stuart, C., Tanya, M., & Florian, P. (2008). Urban-Rural Differences in Quality of Life across the European Union. <http://mc.manuscriptcentral.com/cres>, pp. 1-40.
- Martins, I., & Marques, T. (2012). Evaluating quality of life in cities: Towards new tools to support urban planning internet. *Journal of research and rural planning, 4(7)*, pp. 86-94.
- Mc Gregor, D., Simon, D., & Thompson, D. (2005). The Peri-urban Interface; Approaches to Sustainable Natural and Human Resource Use Earthscan. *International Journal of Research in Engineering and Technology, 17 (50)*, pp. 750-767.
- Momeni, F., & Amini Milani, M. (2011). Quality of life in sustainable development in Iran's development programs with the approach of Tiasen statistics. *Journal of Economic Policy, Volume 3, Number 5*, pp. 36-64.
- Nazmfar, H., Bakhtar, S., & Alavi, S. (2015). Ranking the levels of development of rural areas, a case study: rural areas of Kermanshah province. *Journal of Geography and Environmental Studies, Volume 4, Number 14*, pp. 181-192.
- Olsson, E., Almered, G., Ronngen, K., Hanssen, S., & When, S. (2011). The interrel ationship of biodiverstty and rural viability: sustainabilty assessment, lgnd usescenarlos and Norwegian mountains in a european eontext. *Journal of environmental assessment policy and management, 13 (2)*, pp. 251-284.

- pecione, M. (2003). urban environmental quality and human Wellbeing- a social geographical perspective. landscape and urban planning. *European Journal of Sustainable Development*, 11(1), pp. 17-30.
- Perogordo, J. (2010). The Silesia Megapolis: A Study Of The Vision, Plans And Possibilities, Blekinge Institute Of Technology, School Of Technoculture, Humanities And Planning. Australia. *Journal of Housing*, 75(12), pp. 231-237.
- Portaheri, M., Rokanuddin Eftekhari, A., & Fattahi, A. (2011). Quality of life assessment in rural areas, a case study: North Khava rural district of Lorestan province. *Human Geography Research*, Volume 43, Number 76, pp. 13-31.
- Rahman, M., Mittel, H., & CHaneder, W. (2003). Measuring the quality of life across countries: a sensitivity analysis of well-being indices. Wider in ternational conference on inequality. *poverty and human well-being*, may 30-31, Helsinki, finland, 3(5), pp. 115-140.
- Rahnamaei, M., & Pourmousavi, S. (2006). Investigation of security instabilities in Tehran metropolis based on sustainable urban development indicators. *Geographical Research* Volume 38, Number 57, pp. 177-193.
- Rezvani, M., Shakiba, A., & Mansoorian, H. (2008). Assessing the quality of life in rural areas. *Social Welfare Quarterly*, Volume 8, Numbers 30 and 31, pp. 35-59.
- Sajasi Gheidari, H., Romiani, A., & Ghasemi, H. (2018). Environmental Analysis of Physical Renovation on Rural Quality of Life Case Study: Torqabeh and Shandiz Wards (Binalood County). *Journal of Physical Development Planning*, Third Year, No. 7, pp. 7-54.
- Shahrokhi Sardo, S., Nouripour, M., & Pedram, P. (2015). Evaluation of quality of life in rural areas using numerical taxonomy (Case study: Esfahandeh rural district, Jiroft city). *Iranian Agricultural Extension and Education Sciences*, Volume 11, Number 2, , pp. 31-47.
- Vaishar, A., Vidovicova, L., & Figueiredo, E. (2018). Quality of rural life. *editorial- European country side*, 25 (7), pp. 180-197.
- Vanessa, T., & Kates, N. (2005). world urban forum 2006 vancouver. working group discussion paper internation caenter for sustainable cities, 21 (32), pp. 1-50.
- Vanzerr, M. (2011). Recommendations memo, livability and quality of life indieators, recommendatios memo, livability and quality of life indicators. At: [https://www. Researchgate. Net/pualication recommendations memo livability and quality of life indicators](https://www.researchgate.net/publication/recommendations_memo_livability_and_quality_of_life_indicators), 3(1), pp. 1-33.
- Veisi, F., Salmani, M., & Rezvani, M. (2015). Analysis of the role of spatial-spatial factors in the seasonal migration of rural labor to the city, a case study: Sarvabad city. *Planning Studies for Human Settlements*, Volume 11, Number 37, pp. 19-35.

- Whitzman, C., Badland, H., Davern, M., & Aye, L. (2013). Livable, healthy, sustainable: what are the key indicators for Melbourne neighborhoods ?, place, health and livability research program, Melbourne school of engineering. *department of health, Victorian government, 15 (8)*, pp. 150-167.
- Yeganeh, B., Cheraghi, M., & Samadi, F. (2015). Assessing the effects of housing quality on rural vitality of Khao and Mirabad districts of Marivan. *Journal of User Research in Geographical Sciences, No. 43*, pp. 107-119.
- Zhao , P., & Wan, J. (2021). Land use and travel burden of residents in urban fringe and rural areas: An. *journal Land Use Policy, No. 103*, pp. 1-11.

